

Къабарты-Малкъар Республиканы Наркотиклеге къажу комиссиясыны юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Россей Федерацияны Президентини «Наркотикле эман адамны башын хайран этген башха затканы закосу сатыуга эм жюрютууге къажу кыккъе мадарла этнуу юсюнден» 2007 жылда 18-чи октябрде чыгарылган 1374-но номерли Указына тийишликте бети темте:

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Наркотиклеге къажу комиссиясыны къауумун тизмеси бу Указга къошулду) къабыл керюрге.

2. Къабарты-Малкъар Республиканы Наркотиклеге къажу комиссиясыны аппаратына Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрацияны къоркъусуздукну эман право нызамы вопрослары жаны бла управленисын санарга.

Къабарты-Малкъар Республиканы Наркотиклеге къажу комиссиясыны аппаратына башчысы кылулгун толтуруу Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрацияны къоркъусуздукну эман право нызамы вопрослары жаны бла управленисын начальниги боюнуна саларга.

3. Кючлерин тас этгенге санарга:

«Къабарты-Малкъар Республиканы Наркотиклеге къажу комиссиясыны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини 2007 жылда 16-чы ноябрде чыгарылган 85-УП номерли Указын;

«Къабарты-Малкъар Республиканы Наркотиклеге къажу комиссиясыны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини 2007 жылда 16-чы ноябрде чыгарылган 85-УП номерли Указына тозетиуле кийриуну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини 2009 жылда 19-чу мартада чыгарылган 37-УП номерли Указын;

«Къабарты-Малкъар Республиканы Наркотиклеге Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны къулулгун болжаллы халда толтурган Ю КОКОВ Нальчик шахар, 2014 жылда 30-чу апрельде, №101-УГ

Наркотиклеге къажу комиссияны къауумуну тизмеси 2-чи бетде басмаланады.

САУГЪАЛАУ

Урунуу жетишимлери ючюн

Россей Федерацияны Президентини 2014 жылда 30-чу апрельде чыгарылган 284-чу номерли Указы бла Чочайлыны Мустафаны жашы Хызырге – «Северо-Кавказская военнизованная служба по

активному воздействию на метеорологические и другие геофизические процессы» федеральнй кырал бюджет учреждениы таматасына – «Россей Федерацияны сыйлы метеорологу» деген ат аталганды.

ФАЙЛАМЛЫКЪЛА

Файда келтирлик келишим

Нальчик шахарны келечилери аны таматасы Мухамед Кодзоковну башчылыгында Иорданияны Хашимит королевствосуну ара шахары Амманда болгандыла.

Анда ол Амманны мэри Акель Бельгаджи, сенаторла эман шахар советни келечилери бла тобешгенди. Ала бирге ишлеу мундан ары кючлендире берунуу эман кол салгандыла. Эки жаны

аны артыкъда хайрыгы жолларын созгендиле.

Къабарты-Малкъардан барган къонакъла ючюн кононо ичинде Амманны ариу жерлеринде, кыралны кыйыр элдеринде да болгандыла. Ахырында эки ара шахарны да оночулары бирге ишлеуно юсюнден келишимге кол салгандыла. Эки жаны

да шахар молкно жюрютууде эм аны айнытуда, тегеректи жашиллендируде, къудуретни санъауда сынауларны бир бирлерине билдирип турурга эман бирге культура, спорт ишле бардырырга келишгендиле.

Нальчик шахарны администрацияны пресс-службасы.

Кенгеш

Багъа бичиу ёлчем кереклисин айтхандыла

КЪМР-ни Урунуу эм социальны жаны бла айнытууну министрствосуну жамауат советини кенгеш бардырылганды. Анга министрствого бойсунган социальнй учрежденияны башчылары къатышкандыла, деп билдиргендиле аны пресс-службадан. Кенгешде быллй учрежденияны ишлерине

багъа беруу системаны ктуруу жаны бла не мадар этилрге кереклиси созюлгенди.

Бу иш къалай тамамлана барганы юсюнден доклад бла министрствону информация-аналитика департаментни башчысы Париса Бекиева сёлешгенди. Ол айтхандыла, жамауат совет бу жаны бла алгъадан

окуна этген эди тийишли оную. Алай, жарыгуа, социальнй жумушла берген учрежденияны арасында анга артыкъ эс бурмаганла да бардыла. Аны бла ала тамамланарыкъ жумушлары болжалларында озурдадыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Автопробег

Жюрекленн къозгъагъан, бир бирлеринден тансыкъларын да алдыргъан жолоччулукъ

Малкъар халкъ тууган жеринден зор бла кёчюрюлгенди 70-жыллыгына аталып, автопробег кыралганды. Жаш адамла бла абданла, битеу да бирге алтышка жуукъ адам, эки ийикны ичинде Кыргызстанда бла Кызоастанда болгандыла, анда жашаган тауула бла тобешгендиле эман киши жеринде ёлгенлеге сын таш салгандыла, Аллахдан алага тилек этип, дууа тутхандыла.

Ахыры 3-чу бетдеди.

БОЛУМ

Правительстволу комиссия тюшген заранны санайды

Теуорге кононо ингирынде, къаты жаууланн кезиунде, Желтап Гертлеж эм Акушерлерде кеп объектке хата тюшгенди. Болумну титиу бла анда КЪМР-ни Правительствоуну Председатели Константин Храмову башчылыгында энци комиссияны келечилери тюшген заранны санайдыла.

эм объектни тап халгъа келтириу жаны бла мадарла тинтиледи. Хал болгонда осал Жемталады. Эни бирге къошан, машинала жюрегон кёпюроно чурек алып кетгенди. Аны кезиунде элге берилген суу ыз козолуп, 250 кой суусуз къалгандыла. Шендо Жанкюей микрорайонга элтен жолуу иш-

леу кыстау бардырылады. Анга 14 спецтехника къатышды. Ашугерде да жууну суу ыздан чыгъып, Мир орамны жууганды, бир неча арбагъа да хата салганды. Бертежде да суу кёпюроно алып кетгенди. Аны бла байламлы 20 койор бла школ элден айрылдыла. Газ баргын ызны

уа терк окуна ишленгендиле. Черек районода болуну тозетиу жаны бла ишле бардырылды. Элпие да бир жанында къалмайдыла. Жаууну тохтамаганы бир кесек чурмаулукъ этенинге, кыруулук жумушаны биогон ингирге бошар мурад барды.

Бизни корр.

ПАРЛАМЕНТ

Культурабызны, бары амалланы хайырланып, бийик гаражагъа кётюрюрге

КЪМР-ни Парламентинде болган кезиуну «правительстволу сагъатда» сёз «Къабарты-Малкъарны культурасы» деген кырал программасы (2013-2017 жылгъа) къалай тамаланганы юсюнден барганды.

«Анда белгиленген ишле толтуруусала, культура жумушаны шендою даражагъа жетдирге, маданият хазналяны ким да хайырланарча этерге къолдан келликди, дегенди КЪМР-ни культура министри Мухамед Кумахов, депутатланы алларында сёлеше. Ол кырал программга 9 подпрограмма киргенин эсге салганды.

Министерствону баш магъанала ишлерин юслеринден билдире, ол искусствола, установка-лары «Кавказга мамырлыкъ», «Нальчик – Кавказны культура ара шахары», «Элбрусуну жулдулары», «Элбрусуну башында тепсеуле» деген фестивалыны, симфоний музыканы Юрий Темирязев атлы халкъ жырлары Отарланы Омар эман Зарамук Кардангушев атлы фестиваларын эци белгилегенди.

Министр айтхандыла, республикада профессионал искусствону учреждениялары жетишимли корешиле, муниципальнй культура учрежденияны ишлеринде да иги жанына тюрлене бардыла. Алай бир къауум

проблемала да сакланандыла. Мухамед Кумахов культураны өзген тутан театралны, библиотекалы, клубланы, искусство шкollаны болулары бла шагыры этгенди, аны айнытууну

жоллары юсюнден да айтханды. Жаш фахмуланы ачылыгуа бла алагы сабылукъ этиге программада энци эс бурланды, дегенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ЖАМАУАТ ПАЛАТА

Тамблагъы кюнююзню къайгысын кёре

«Студент спорт: бусагъатдагы болуму эм айнуу амаллар», «Жаш амиллеге илму ишлеринде болушукъ этуу» деген темалага жараланып, КЪМР-ни Жамауат палатасыны Билим беруу, илму жаш тёлу политика эм спорт жаны бла комиссиясыны жыйынуу болганды.

Бюгонлюк республикада спорт бла 200 миңден аслам адам корешиле. Ол а халкыны жангъа да 27,7 процентида. Ахыр заманда спортни айнытуу эс бурланды, спорт комплекслер ишлендиле, туризм-туризм даражалы эришлеуле бардырылдыла. Окуучула Кеселери уа эркин эм грек-рим тутушуну, кьол тийюшюно, дзюдоуну, армреслинг, аур

атлетиканы, гиря спортну сайладыла. Студент спортну юсюнден айтханда, жыл сайын эришлеуле къуралдыла. Быый анда хорлаганла СКФ-ну спартакиададына, аны ызындан а Битеуроссей жай универсиада къатышалыкъдыла. Ала физкультура бла киореширча уа Къабарты-Малкъар кырал университетте битеу онла этиледиле.

Анда шендоюно излемлеге кёре ишленген физкультура спорт комплекси, 25-метрлик басовин, сегиз спорт, төрт тренажер эм бир гимнастика зал, Минги тауну тийерсинде да спортну къаш троплеринден да жаруу этерча базасы бардыла. Секциялагъа минг бла беш жюзден аслам студент жюриюдиле.

Къабарты-Малкъар кырал аграр университетте да студент спортну араларындан бириди. Мында да волейбол, баскетбол, мини-футбол, стол теннис ойнарна жерле, аур атлетика, пауэрлифтинг, тутушуу бла ю-

реширча залла бардыла. Комиссияны башчысы орусбары Абшаланы Магомед белгилегенге кёре, мындан арысында да студентлери спорт бла киореширге келгендирини ишн тири бардырылуу тийишлиди. Бек биринчи уа, асламы спортни айнытурга керекди. Ахыр жыллада халкыны саулуугу аман болганы бла байламлы проблема биогонлюк бек къыйландан бириди. Наркотиклени хайырангандыны, тютюн, аракъны ичгенлини саны өседи.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Форум

«Машук-2014»-ге регистрация башланганды

Север-Кавказ федеральнй округу тири, хунерли жаш тёлосу Пятигорскде бардырыллык «Машук-2014» кезиуну жаш тёлу форумда тобеширкидиле. Ол бардырылып бошонганлы быый беш жыл толукдуу. Анга къатышканы, кеслерини проект ишлери кёртютюп, жамауатдан эман кыралдан болушукъ олгырга, кырал структураланы келечилери бла тыншырга, башха халкылыны, регионланы юслеринден жаныгъа затла билдире да онлары болукдуу.

Форуму кезиунде Билим беруу программала бардырыллыкдыла. Белинук установаны мастер-класслары баргандыла уа кеп сфералада ачы билим бла, сынау бла шагырейлендирилди. «Жаш тёлу проекткени конвектеринде» хорлогъанлагъа 100 миңден бир миллион сомга дергитрантла берилликди.

Презентери болуп Иашук-2014 форумга къатышурга сойкеге регистрацияны Машук форум.рф сайтда өтерге керекди. Толу информацияны 8 (8662)774-07 телефон бла сөлешиу неча Нальчикте Ленин атлы проспекте 27-чи номерли юйде КЪМР-ни Билим беруу илму эмдэжаш тёлосу ишлери жаны бла министрствосуну жаш тёлу политика департаментине барып алырга болуксуз.

БАНК

Пенсиячылагъа таплыкъгъа

«Россельхозбанк» акционер общество пенсиячылагъа эм башха категориялагъа таплыкъгъа деп алагъа ахчаларын ары салырга «Сезонный» эм «Сезонный пенсионер» деген жангы вкладла ачыргы ол береди.

Бу амал бла банкга салган ахчалары процентлери жылгъа 10 процентге дергитрантла береди.

Пенсиячылагъа эм башха адамлагъа банкда быллй вкладланды ачагъа деп онг 24-чю июльгъа дергитрантла берилликди, деп билдиргендиле бу финанс учрежденияны Къабарты-Малкъар Республикада ёбломюно пресс-службасындан.

Бизни корр.

ОНОУ

Украинлы туристлеге - хатерлилик

«Бызныгъа» альпинист лагерни директору Аналаны Алий бизге билдиргеннге кёре, украинлы туристлеге ала быый халкъсыз жашар ол берилликде.

«Жыл сайын «Бызныгъа» келген минг альпинистден төртден бири украинлылардыла. Биогонлюкде ол кыралда болган жарысулу ишле бла байламлы алагъа жолючулукъгъа чыгъган окуна тынч болмазыгъын эсге ала, биз быллй онугъа келгенде, КЪМР-ни кезиунде билекли этуноу маганасы улукдуу, деп чертгенди Ана улу.

Дагъыда медицина болушукъ, радиосыз, чекден өтерге эркинлик берген кызыгъылы жарашырыу да алагъа халкъсыз болукдуула.

МУХТАРЛАНЫ АСИЯТ.

Жазылуу - 2014

Багъалы окуучула!

2014 жылны экинчи жарымына газетлеге бла журналлагъа жазылуу кампания бардырылады. Сиз «Заманнга» связыны къайсы почта ёбломюнде да жазылыргъа болуксуз. Бу магъаналы жумушну узакыгъа созмагъызы.

Бизни индексибиз - 51532

Культурабызны, бары амалланы хайырланып, бийик гаражазга кетюрюрзе

Ахыры. Аялы 1-чи бетдеди.

Белмонно ырыскы-техника базасы да улуу мағананы туттады, ахча кытыпкы сынарға тоюшине да кыармал, бир кыуум объектели жангырты эмда ремонт этиу жаны бла ишле бардырыгандыла.

Болсада, дегенди ол, кён элде ол оспай кыалды. Ремонт керек болган мекамланы саны жылдан- жылға эсе барды. Маданит ийелени асламысы 60 проценттен асламга тозурадыла. Келери олган ёмюрно 20-чы эм бочи жылларында ишленгендиле. Жети эде маданит ийелени оку ютериге тоюшине, 25-си асыры эскиден жабылгандыла.

Былда Парламентини Председатели биринчи орунбасары Руслан Жанымов ол халкы тозевир ююн, министерство не этеди деп сорганды. Мухадим Кумахов ол объекте барсы да кырал болормага кыошупжаныларн билдиргенди. Ол кеси муниципалей болмаланы бла ишкерюкү барсында да болганын, маданит ийелени болууларын кёргенин айтты, Терк району Плановское элинде Маданит ююно эмда Элюрус районуну Былым элинде библиотеканы махтаганды.

Адамла кесерини ишлерине жуулары кёздөн кыраган жерде иш да кыралды. Алаға кырасанг, хар зат да ахчага танпкы кылымган кересе,-дегенди министр. «Жол картаны» юсюнден айтканда, ол 2013 жылда культурада ишленгени айлыклары 10560 сомга жетенип, ол а республикада орталык иш хаккы 59,98 процентин (17610 сом) тутканын белгиледи.

-2014 жыл - Культураны жылды.

Ол а бёмонно ишин ишлендируону мурдо болурға керекди деп, алай кырайма. Кыбарты-Малкварда Кыбартыны жылтын тиийлишича белгилеу жаны бла энчи комитет да курылганды, таммаланылык ишленди планы да жарашдырылганды. деп, Мухадим Кумахов быйыл эде кыалчыра болууну чертгенди.

Анга депутатланы соруулары кён эди. Парламентини Председатели орунбасары Татьяна Саенко Культураны жылда стратегия мағананы ишлеге да кёлгендир деген унут барды, деп чертгенди. Энди бу сферада болган проблемаланы кетирерге ботон улуу онгла чыгарыкларына иштанганы билдире, ол министрство «Культура Россия» федеральной программага да кыошууну амалларын излерге керекисин белгилегенди.

Руслан Жанымов а Музыкалы театрын жангырты шёндө не халда болганын билрге сойгенди. Министр анга Куразалға да кыошак ахча бөлөннгенин, алада ремонт ишле быйыл сентярге бошайрык болуулары да айтханды.

Закондартып эмда кырал кырууру жаны бла комитетини председатели Анвар Маремуков а, Экинчи Лексенде Маданит юю осал халда болганын эсге салып, министрден анга кеск кёз-кыулак болуун тилегенди. Парламентини Председатели орунбасары Натли Бозиева а 33 минг адам жашаган Наркыалада, Псыгасунда да маданит юйле болмаганыларн чамланып айтханды.

Доكلاتта дагыда «Театралны кыалсыны» кырууруш, «Тобеданоттеатрын жангырты, жаш тёлую окурга эмда чыгармачылык ишге кёлгендир, музыка шоклада дерсе курау, музейлени техника болуулары бла байланып

кён соруулаға жуупла бергенди. Парламентарииле культурада ишленгени айлыклары кёрге бардырға, аны Кыбарты-Малкварда орталык иш хаккы өлчөмүнө жетирдирге керекисин эсертгенди. Колдан устала республиканы миллет байлыгы болганын чертип, алаға болушурға, алааны саны эсечра мадарла этерге тиийлиди, дегенди.

Андан сора да, депутаты акыл этгенден, республикада кинематографияны бла кинопротаканы айнтыууга тап онгла кыуарарға, ол санда кино бла байланып жуушуда бла жалчатыууну ишлендирирге, муниципалейн учурединалада да фильме кёргозотуону кыуарға керекди.

«Культура шёндөгю инсаннга адыкыдык керек болуп турарды. Ол анга айнырға, жашауда жерин табарға болушды, жаматуны биридиреди, халкыны миллет

энчилигин сакларға, социальнэй экономика турленюмуге да себептик этеди. Аны себептик бюгонлюкде культураны бийик даражаға жетдируону жолунда тоюбтен проблемаланы сансыз этип кыуарға арталыда жарык тоюлюдо, маданитаны саклауға, аны ёдюрюрге, кадрланы хазырауға энчи эс бурурға тиийлиди. КММР-де культураны айнтыууну стратегиясын жарашдырырға керекди деп, алай кырайма,-дегенди Парламентини Председатели Чеченланы Анаур ахырнда.

Доكلاتчы билдируюн эсге алып, президиумуну члендери тиийлиш оңу чыгаргандыла. Анда КММР-ини Правительствоу «Кыбарты-Малкварын культурусы» деген кырал программага ахчаны керекисин чакты бир ёбюну жаны бла мадарла этерге керекди деп эсерттигенди.

Культура министрствога Культураны жылы бла байланып ишлене толусунай таммаларға, ол санда Кырал музыка театрын мекямн жангырты бошарға бурюулганды. Андан сора да, анга культураны бла исукустуну учурединаларыны ырыскы-техника онларын шёндөгю излемге жетдирге, Кыбарты-Малкварда жашаган халкыны маданит эм тарых хазналары сакланырча, адамларыбыз ниет хазналары толусунай кыларларына, республиканы культура жашаууна тир кыатышыра мадарла этерге керекисин эсерттигенди.

Люба БАТЫРОВА,
КММР-ини Парламентини пресс-служба.

Багга бичиу ёлчем кереклисин айтхандыла

Ахыры. Аялы 1-чи бетдеди.

Министерствону башчысы Тобейланы Альберт да белгилегенди бу иш мағаналыгытын. «Ол жаалада учурединалары угай, саулал министрствону иштин кыайматын кёргозотканды, жумушланы качествосун кётюрю

эмда хайырлануучуланы излемлерин жалчатыу багга беруи системаны баш борчларында бири болганын чертгенди.

Кенгешде отчётланы жарашдыруу бла байланып эмда учурединалары полечитель советтери бла кылай иштерге керекисин юсюнден вопросла да сюзюлген

диле. Ахырында жамуат совет информация-аналитика департаментге социальнэй учурединала да аланы ишлерине багга беруи жууулыла бла семинар-кенгеше бардырырға рекомендация этгенди.

«Аны полечитель советлени председателиери да кыатышырға керекдиле деген оом да айттылганды. Министерствонга ыя, ол учурединалары рейтинглере кёре, аланы башчыларына берилген премиялары ёлчөмү да алай тергилерча оңу этерге болуукчу, дегендиле жамуат советни члендери.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Тамблағы юнюбюзно кыайгысынын кёре

Ахыры. Аялы 1-чи бетдеди.

Жарсууга, студентлени ки өкеси жегип спорт секциялаға келмейди, энчи медицина кыуумгыз киргенде да асламдыла. Бузлан спорт залларын качествоуу барууданын бла жаны кыошуп болууну ишлендирирге себептик этерди.

Туризм эм альпинизмин айнтыууда да эс бурулмайды. Алгыз жылдада республиканы тышын да да белгиле альпинист клуб ботюлкөкө жөкдү. Студент турист жолукулукла, Минг тауга, баша бийикликке окуууга аслам жыйылып чыгыу дегенча затла да унутулдыла. Туу-лыжа спорту айнтырча мадарла этилмедиле. Кёп проблемаланы сыптуу керекисини бир ахча бёмонгогенди.

Спорт министр орунбасары Хачим Мамагов а студентлери билдиргенди спортда болдогун жетишимлени юсюнден билдиргенди. Окуу-жаруу этиу ишин тап кыуар, фахмуу жашланы бла кыуууны Россиянын жылдык командаларына тиийлиш даражада хазырлар муртада, республиканы Правительствоусуну оюнуна кёре, спорту жаш торлюеринден жаруу этерча ара ачылганды.

Туу-лыжа спортдан да шөкүлү барды. Алай аны ишине энчи сабий лыжа жолла болмаганылар, канат жолла саябат оюндан сора жабылганылары улуу чырмау этедиле. Болсада ол ишлерча бш кылдан келгени этердик. Басоисине бла ага ботюлдө аман кылырға учурединала жангды да жети проценте жалчатылгандыла. Ол а ахча жетишемени бла

байлалды, дегенди ол. «Кымыл» «Зуржир» спортдан эм спортдан факультетини деканы Анаур Тазепов, университетини физкультурадан бла спортдан арсыкы башчысы Чеченланы Борис, Кыбарты-Малквар кырал аграр университетини физкультура кафедрасыны башчысы Мукулатын Владимир студент спорту айнтыууга туйгычылык этген проблемаланы юсюнден докладада этгендиле.

Жаш алимлеге илму ишлеринде болушкы этиуно юсюнден айта, Абшаланы Магомед бюгонлюкде битеу дундада илму тинтуйнеге аслам мағана берилип башланганын чертгенди. Кыралны, энчи регионну да айнууна себептик этерик да олду. Жаш тёлю политика да бусыатта аны бла байланып бардырды.

Токсанчыч жылдада кёл алимле тыс кыралгада кёчюн кеткендери, шёндө кадгла жетишмегендеринден сора да, экономика жаны бла да улуу заран салганды. Бюгонлюкде Россияда кырамын, илмуны бла ахчаны Владимир байламлыка тохташдырмагандыла. Нек дегенде, социальнэй-экономика турленюлден сора, интеллектуал байлык керек болмагыча көрөнгөнди. Жаш кадрланы азгырды да аны ююрдө.

Кыбарты-Малкварда алгыз болушурға дайым эс бурулды. Алай бла 2012 жылда, республиканы башчысыны буйругуна кёре, алгыз илмула да техника да болдогун жетишилери жууу ренде аламыла. Айырмалы студентлеге да регионну башчысыны стипендиялары

берилдиле. Жыл сайын жаш алимле «Зуржир» спортдан эм спортдан факультетини деканы Анаур Тазепов, университетини физкультурадан бла спортдан арсыкы башчысы Чеченланы Борис, Кыбарты-Малквар кырал аграр университетини физкультура кафедрасыны башчысы Мукулатын Владимир студент спорту айнтыууга туйгычылык этген проблемаланы юсюнден докладада этгендиле.

КММР-ини Парламентини Билим беруи эм илму комитетини башчысыны орунбасары Анзор Мамбетов а «Закон об инновационной деятельности», «О технопарках», «О регулировании отношений в сфере научной и научно-технической деятельности в КБР» -деген республиканы законна жаш алимлеге ишлерин бардырырға себептик эткендери, мындан арысында да кылай амалла этилдиликчирини юсюнден билдиргенди. КММКУ-ну проректору Малкочулданы Юсуп а университетте илму бла кирешен жаш адамлаға кылай онгла курча кыруу-права, ахча экономика, усталык жаны бла проблемала таммаланылмагандыла.

Битеу айтылганы бла байламлы комиссия КММР-ини Парламентине, Спорт, Билим беруи, илму эм жаш тёлую ишлери жаны бла министрстволарына, бийик билим беруи учурединалағыла бла Басма эм асламлы коммуницияла жаны бла кырал комитетине, Парламентини Билим беруи эм илму комитетини радминдацияла хазырлаганды.

КУЛЧАЛАНЫ Зулфия.

Иттинилюк

Хар неге да айырмалы

Халкыбызны окумда, спортта, культурада, исукуста, илмула да жетишилме болдогун фахмуу жаш адамларыбыз ич кесеп бардыла. Биз алаға кыууабыз ала бла өксөлөнбөбиз.

Бабуген одден Башиланы Ибрагимни кызы Мадина да махтауга тиийли кызыларыбыздан бирди. Ол Кыбарты-Малквар аграрный университетини экономика факультетини энчини курсуну айырмалы студентиди. Окуу ююно культура, жамуат жашаууна тир кыатышды.

Школда окуганында да, Мадина район, республиканы олимпиадалаға, конкурслаға, культура ишлеге кыатышын турганды. Университетте киргенде ыя, бирини ююнден окууна анда бота турган хар торлюи ишге да кыошулуп башлайды. Тенсепсүе, жырга, наму айткыла да уста болганыны кюлы да кён залтаға жарашды.

Мадинаны жашуу алдыда, аны алыскы көп сейрлик затта, ишле да сакыйлайды. Биз а анга ма бу тирилгин, адамдыгыны, хуерингин да көп жыллага сакларынын тежейбиз.

ХОПЛАНЫ Марзип.

Документле

Кыбарты-Малквар Республиканы Башчысыны 2014 жылда 30-чу апрельде чыгарылган 101-УГ номерли Указы бла кыайл кёрюлгенди

Кыбарты-Малквар Республиканы Наркотикленге кыажуа комиссиясыны

КЪА УМУ

Ковов Ю.А. –Кыбарты-Малквар Республиканы Башчысыны куллугун болжалык халда толтурган (Комиссияны председатели)
Сокуров О.Х. –Россей Федерацияны Наркотикленге контроль этиу жаны бла Федералнэй службасыны Кыбарты-Малквар Республикыда Управленисыны начальниги куллугун толтурган (Комиссияны председатели орунбасары)
Бисеков А.Ш. –Минералныне Войдыде интеллектини министр

Таматасы В.М. –Кыбарты-Малквар Республиканы Башчысыны Администрациясыны таматасыны куллугун толтурган
Васильев С.В. –Кыбарты-Малквар Республикада ин ишлени министр

Вербицкий А.И. –Россей Федерацияны Президентини Север-Кавказ федералнэй округта зоркиликке келечисини аппаратыны Кыбарты-Малквар Республикада баш федералнэй инспектор

Дроздов И.П. –Кыбарты-Малквар Республиканы Басма эм асламлы коммуницияла жаны бла кырал комитетини председатели ишлери жаны бла министри

Емузов Н.Г. –Кыбарты-Малквар Республиканы Билим беруи, илму эм жаш тёлую ишлери жаны бла министри
Емузов Р.Ш. –Кыбарты-Малквар Республиканы Экономика эм жамуат кюркюсуздук жаны бла советни Секретары

Жариков О.О. –Кыбарты-Малквар Республиканы Наркотикленге контроль этиу жаны бла Федералнэй службасыны Кыбарты-Малквар Республикыда Управленисыны таматасы
Маир Ю.Х. –Кыбарты-Малквар Республиканы Баш оюно председатели (ыразылгынына кёре)
Тевлаевжук М.М. –Аманлыкчыларны терсиклени жокулдуруу жаны бла федералнэй службаны Кыбарты-Малквар Республикыда таматасыны куллугун болжалык халда толтурган (ыразылгынына кёре)
Тенев М.Х. –Федералнэй миграция службаны Кыбарты-Малквар Республикыда Управленисыны башчысыны куллугун болжалык халда толтурган (ыразылгынына кёре)
Устов В.Х. –Россей Федерацияны Следствие комитетини Кыбарты-Малквар Республикыда Следствие управленисыны башчысы (ыразылгынына кёре)
Харамов Е.В. –Кыбарты-Малквар Республиканы аскер комиссары (ыразылгынына кёре)
Храмов К.К. –Кыбарты-Малквар Республиканы Правительствону Председатели
Чеченланы А.А. –Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Председатели (ыразылгынына кёре)
Штога И.М. –Кыбарты-Малквар Республиканы аялук саклау министри.

«Кыбарты-Малквар Республиканы жарашдыруучу судьяларыны юсюнден» Кыбарты-Малквар Республиканы Законуну 4-нучу статьясына тозетиуле кирируно юсюнден» Кыбарты-Малквар Республиканы законпроектини юсюнден

Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини **БЕГИМ** этеди:
1. «Кыбарты-Малквар Республиканы жарашдыруучу судьяларыны юсюнден» Кыбарты-Малквар Республиканы Законуну 4-нучу статьясына тозетиуле кирируно юсюнден» Парламентини кыурууна Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

2. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

3. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

4. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

5. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

6. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

7. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

8. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

9. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

10. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

11. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

12. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

13. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

14. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

15. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

16. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

17. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

18. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

19. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

20. Кыбарты-Малквар Республиканы Парламентини Законкулкуну, право нызамны эмда жамуат кюркюсуздуккуну вопрослары жаны бла комитет ол законпроектини арга этилген отзаваны, тозетиулене, ахыр оюмла жалы болууларын тилерге.

Жюреклени кьозгъагъан, бир бирлеринден тансыкъларын да алдыргъан жолоучулукъ

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Миллетни тарыхын унутмазгъа

Миллетибиз зорлукъ сынагъан жерлени кьорюрге, ёлгенлеге баш уругъа деген башламчылыкъ бек алгъа жаш адамланы эсиме келген эди. Спортну экстремальны тюрлолерини федерациясыны таматасы Чабдарланы Тенгиз бизге айтханча, автопробегни бардырыгъа Федерация алгъадан да хазырлана эди. «Биз тюрлю-тюрлю автопробеглени дайым да къурайбыз,

Сын ташсыз обала...

Жолоучула Бишкекте таулула жашагъан Ново-Покровка элде эмда Кант шахарда болгъандыла. Автопробегте къатышхан жашпадан бири Созайланы Болат бизге айтханча, анда кьчгончолюкню жылларында аушханланы къабырларына баргъандыла. «1944-1945 жыллада ёлгенле басдырылыпдыла анда. Сын ташла да жокъдула - жалаңда обала къалгъандыла ансы. Къабыр къазып, ёлюкню асырар онг болмагъанды, эр кишиле урушда, жалаңда кьартла, тиширула, сабийле. Аланы асламы да ауруп, аш-суу тапмай.

Ново-Покровкада тюбешу.

ол санда Малкър халкъны жангырууну кюнине аталгъаны да. Орта Азиягъа бла Къазахстангъа машиналада барыгъа деген акъыл да аллай аккъидан сора келгенди.

Таулула киши жеринде тургъан 13 жылгъа атап, ончо машинада жаш къауум жыйылып, ол жерлени кьорюрге муратыбыз бар эди. Ол ёсюп келген тьлюге бек магъаналыды. Адам халкъын сюрге, аны тарыхын билриге, сакъларгъа борчулула. Сталин бла Берия миллетибизни жокъ этерге сюйгендиле, алай умутларына жеталмагъандыла. Аллахны ахшылыгъындан, халкъ сау къалгъанды, туугъан журтуна къайтханды. Жаш адамла ата-бабаларыбыз къаллай кыйынлыкъ сынагъанларын, къаллай ачы жерлеге тиюп сау къалпагъанларын кьорюрге керекдиле», - дейди Тенгиз.

Ала къышда жерни къалай къазарыкъ эдиле...» - дейди Болат. Къабырланы ахырда тас болуп къалмаз ючюн а, аны тийеринде прожит ишлерге мурат барды, аны прожит да хазырды.

Кьчгончоле къаллай жерге тюшгенлерин автопробегте къатышханла кеслерини кьзлери бла кьргендиле. «Халкъбыз къалай сау къалгъанды? Жер тийюлдю, саз топуракъды. Терек, кырдык да жокъ. Халкъны къум жерде тьлюп кетгендиле. Америкалы Фильмедича, юйюз-журтосу уун жол, аны жанларында къум жеп а чыгъананы ары бла бери элте... Бу затланы кьргенинде, жюргем бек кыйналгъанды», - дейди Чабдарланы Тенгиз.

Бишкекден Алма-Атагъа дери

Покровкада бла Кантта тургъан таулула асламында эл молк бла кюрешидиле: мал тутадыла, тахта-кьегетле ёсдорюдиле. Анда 150-ден аслам юйор жашайды, миллет-культура ара да къуралгъанды. Анга башчылыкъны Аккайлары Башир этеди.

Мында жашагъан таулула кеслерини миллет культураларына, адет-търелерине сакъдыла. Сабийле миллет энчиликлерини унутмаз ючюн. «Къуанч» деп тепеу ансамбль да кьуралгъанды. Анга башчылыкъны Бапаналаны Назби этеди. Ол бир жыйырма жыл мындан алгъа Къабарты-Малкърдан кьуралгъан эди. Анда таматала сьлешгендиле, жаш адамла уа, тепеу, фахмуларын кьргозтгендиле. Алай, некъ эсе да, аланы тепеулерини чеченликенини ушай эдиле. Деlegationны къауумундан «Балкларни» ансамблини солистлери Гуртуланы Лейла бла Зелаланы Ахмат, андагы жаш тьлюге малкър тепеулерини кьргозтюп, мастер-класс бергендиле.

КъМР-ден делегацияны башчысы Сабанчылары Исмайыл Къыргызстанда таулуланы миллет-культура араларыны башчысы Аккайлары Башир бла.

Къыргызстангъа кьчгенди. Къыралны власть органлары миллет аралыгъа къолдан келгенча тутучулукъ этдиле.

«Анда жашагъанлары хар бирини да 10-15 гектар жери болуп, аны жарашдырдыла, кими тахта-кьегетле ёсдореди, башчалары мал тутуды. Кеслерини кыйынлары бла жашайдыла. Алай, эрте-коч болса да, Кавказгъа къайтырыкъбыз дегенде да бардыла», - деп халпарлайды Чабдарланы Тенгиз. Кавказдан сыйлы къонакълагъа деп ресторанладан биринде къуанч ингри

Жолда аз зат болмайды. Ма Акъббеге жашла, жолдан ажашыл, тас болурга къалгъандыла. «Биз автосорвисленден биринде тохтагъанбыз. Анда ишленгенге ким болгъаныбызны, не жумуш бла келгенибизни айтханбыздыла, ала, ары-бери сьлешип, бизге къонакъ юйню табаргъа болушандыла, къабырлардан картаны тешип бизге берип ашыргъандыла.

Къазахлыла, къыргызлыла да таулуланы билдиле, ала бизге «Балкър» дейдиле. Тамата тьлю биргелерине шокда окугъан неда кюншулукъда

Елгенлеге дууа тутадыла.

жашагъан таулу, къарачайлы шьуьларын, тенглерин да эсгерге эдиле. Алай, жарсыгъа, жаш адамланы арасында уа билгенгенле да бардыла. Жаш къыргызлыладан бирини бизни ата-бабаларыбызгъа сау къалгъа болушханлыгъыгъа жуууу болуугъа деге келгенби Кавказдан деп англатаргъа кюрегенде, алай ол кьчгончолюкню юсюнден жуукъ да билмей эди», - дейди Тенгиз.

Энтта жашланы машиналары сынып, анга къаратырда да тюшгенди. «Жолда номерлеринде «07» регион деген жазууу бла машина тохтап тургъанын кьорюп, чеченини жашла бизге бек болушандыла. Аладан бирини кесини машиналагъа къаратхан мастерскою бар эди. Ол, ишчилерине айтып, машинагъа тынгылы ремонт этдиргенди. Ол утгъай, жашла Кавказгъа баргъандыла деп, машинаны тормозларына къаратханды, жаууу алышдырханды. Алай ача алырда уа унамагъанды», - дейдиле жашла.

Дагыда бир шарт. Жашлагъа машиналарында бир деталыны алыштыргъа тюшгенди. «Биз аны бир дунганындан сатып алгъанбыз. Ахканы узата, бисмилляли деген эдим. Аны зшитгенлей, ол биз къайдан келгенини бизни, не жумуш бла айлангъаныбызны сорайды. Халпарны айтханбыздыла, ол биз тегенде ахадан 50 долларны артка къайтаргъан эди. Дунганыла таулула

кьчюрюлген жерледе жашагъандыла, кеслери да иш кьёлю миллетдиле. Исси-Кьелге баргъаныбыздыла, аланы башчаларында кюрегелерини кьорюп, тириликлерине сукълангъан окуяна этгенме», - дейди Болат.

Той-оюн, къуанчлы жилямукъла

Таматала Къазахстанны, Къыргызстанны, анда ётген жашлыкъларын эсгерге, ол жерлени асыры тансыкълыгъандан, жолда да солумай барыгъа хазыр эдиле. Деlegation тохтагъан хар жерде да алгъа жарыкъ тюбегендиле - къурман мал союп, той-оюн кьурагъандыла. Андагы таулула ата-бабала-

гюнчолюкню ачылыгъына аталып конференция да бардырылгъан эдиле. Анда бюгюнлюкде 250-ден аслам юйор жашайды. Таулуланы миллет-культура араларына башчылыкъны Бапаналаны Мустафир этеди, «Минги тау» деген миллет-тепсеу ансамбль да кьуралгъан. «Ала бизге бир сейирлик концерт кьргозтгендиле. Тюбешу бардырылгъан эл а асыры улупдан, ариудан, сьз бла айтырча да тийюлдю», - дейди Чабдарланы Тенгиз.

Къыргызстанда бла Къазахстанда жашагъан таулуланы арасында бизнес бла кюрегенле, судьяла, университетде устаза, къырал къулукъчула да аз тийюлдюле. Астанда уа нефтени

Сын таш саладыла.

жарашдыруучу предриятлялада ишленгенге да бардыла.

Бюгюнлюкде Алма-Ата ёсюп, кенгерип барды, таулула жашагъан районгъа да жетгенди къурулуш. Алай омакъ, багъалы меккилланы арасында уа таулу кьчгончоле басдырылгъан къабырла сакълангъандыла. Ала 70 жыл мындан алгъа болгъан зорлукъну шагътыча турдыла мегаполисини арасында.

Анда кеслерине юкюр жол тапханланы хурметине сын таш салгъандыла делегацияны келечилери. Алай бла ала жолоучулукъну баш муратын толтуруудыла.

Таматала эсгертмени къатына Аллахдан ёлгенлеге тилек этгендиле, дууа тутушдыла, жашлыкъларын кьчгончо жылларын эсгергендиле, алгъа сау къалгъарга, артка, сюйген кавказ таулагъа къайтырба болушхан кьазах эм къыргыз халкълагъа испас сьзлерин да айтхандыла.

Малкър тиле къыгъан газетлеге бла жууралгъа эс буруп къарайдыла.

Битеукавказ акция

Автопробегни бардырыгъа республиканы Башчысыны къулугъун толтургъан Юрий Коков тутучулукъ этип, ахча бьлгенни да белгилерчады.

«Аны бла бирге уа машиналада баргъан къауумгъа Эпбрус районну башчысы Малкърлары Аслан, «Эльбрусид» фонду башчысы Тоторкуллары Алий, фонду Нальчикде бьлюкоюно башчысы Аналаны Марат эмда «Гипсел» предриятини директору Мусса Шуйпов да спонсор болушлукъ этгендиле. Алгъа жюрек ырызлыгъымы айтырыкъ эдим.

Бизни энтта бир уллу муратыбыз барды: кьчгончолюкню сынагъан кавказ халкълары келечилерин жыйып, автопробет бардырыгъа. Бюгюнлюкде Север Кавказы республикаларыны башчыларына письмола жибергенбиз. Алай уллу акция халкъланы бириктирирге, миллетле аралы шьуьблукъну, келишулюкню сакъларга болушлукъ этди. Таулула, къарачайлыла, чечениле, ингушлула, къалмукулула, башка кавказ миллетле да бир кыйынлыкъны сынагъандыла, ол бизни бириктирирге, мындан ары къауугъаланы болдурызгъа болушлукъду», - дейди Тенгиз.

ТИКАЛАНЫ Фатима, СУРАТЛАНЫ ГУРТУЛАНЫ Расау алгъанды.

Алма-Атада тюбешуде «Минги тау» ансамбль сейирлик концерт кьргозтгенди.

Алма-Ата. Бу бийик мекяла кьчгончо жыллада таулула ишленген кирпич заводну жеринде салынгъандыла.

Делегацияны къаууму «къыргызлы» таулула бла.

Семинар

Кыбарты-Малкар кырал университетини медицина колледжинде «Саулуугуну жашлыгыңдан сакыла» деген акция бардырылганды. Аны Тишируу аны Нолчич шахар совети кураганды. Анга колледжини студенттери, преподавательлери, врачча, культураны кчулукчулары, тишируу жамуат уюму организацияланы келечилери да кытышкандыла.

Советини таматасы Лидия Дигешева саулуук сакылауга жораланган былай тибешуиле бу жолга дери да бола тургандарын, аларда кеп проблемаларди корголотулганы айтылды. Ол былай ишлеге республикада

жашуу этниуну жоруклары бла шагырьге эте, аны баш магана-лы амалы тазалык болганын айырып айтканды, анга коллопе да келтиргенди. Жети жон номерди полимиклиника багвар Марина Долова у бусагында республикада

Саулуугуну жашлыгыңдан сакыла

сауыганы лауреаты, Икусустананы Север-Кавказ кырал институтуну профессору Наталья Гасташева уа адамы саулуугу аны кезине кереди, дегенди. Анга бир кызуул юлго да келтиргенди. «Бир талай жыл болады мен суда жузюрге жюрюп турганын. Арт бир ненча жылы ичинде гриппден неда кесерле тийип аурулганма деп билмейме. Аны юсюне уа жшу да кеп жорюйм», - деп кошканды ол.

Ол кюн башкала да сөлөшип, саулуук сакылау амаларын, врачча медицинаны хайрылыгыны юсюнден да айтканды. Медицина колледжини студенттери уа доклад эткенге, сөлөшкөнгө да кулак салып тынгылаңдыла, тобешууну ахырында жаш адамы, тишируула, врачча, культураны кчулукчулары да алаңга акын юйрөткөннери ючюн ишпас эткенди, келе-келе турурлары сюенгерин билдиргенди.

ХОПЛАЛАНЫ Марсият.

СУРАТЛАДА: (башында) Лидия Дигешева проблемаланы юсерилден айтканды; (тобондо) жашлыгыга келген студентте.

Суратланы автор алганды.

атлары айтылган кеп врачча, полимиклиниканы, болонциланы таматалары, культураны кчулукчулары да кытышкандыла. Ишледе, аларга ишле эткенди. Медицина колледжини директори Света Пшибиева уа саулууклу

жукьгын, инсульт, инфаркт дегенча кыйын аурула кен жайыла эмда ала жылдан жылга жаш бола барганыларны жарыгынды. Ол башчылык эткен полимиклиника хар адамга да жаксыз толду диагностика этилген, кондозго

стационар ишлегенин, анда жыйырмага жууук ундурдук болганын, саусулагга багынуу терен билимми специалистелер кулгола алгандарын да билдиргенди.

КыМР-ни эм Россей Федерацияны сыйлы артисти, Кырал

ЁЛЮМСЮЗЛЮКНЮ ИЗЛЕУ

Бузлатылганды тириликте

АБШ-дан Москвага ёлгенден сора бузлатылганды адамын келтиргенди, жууук кезинде тириликте деп. Россейли криокрионанин америкалы «капитани» калифорниячи 71-жыллык Д. Хайкоду. Ол ёлгенден сора сабийлерини телекери бла аны саныны температура-сын 80 градуса дери (кыргызча буз) сууткандыла.

Москвада аны дагында минус 195 градуса дери сууткандыла (жукьса азотун температура-сына дери). Энди ол башха 35 «бузланганна бла бирге Москваны тириесиндеги криокрионанинде саркофажда тирилик заманын саклап турды.

Сууук мунияла - Терк бузлангандан сора адам жетишип сау болуугуна атлары айтылган кепле ийанын тургандыла, дегенди «Аргументы и факты» газетини корреспондентине хийил илмулары кандидатты, криобиолог, алим эм россияли криоблабораторияны оюнуучу Юрий ПИЧУГИН. Аны айтканына керге, криониканы кураганды. Актерине да елген Роберт Этингерини жукьса азотда бузлаткандыла.

Художник Сальвадор Дали да крионирование не зат болганын билдире койгонди. Уолт Дисней, фантаст Артур Кларк эм кеп башкала бузлангыча сюенгенди. Шендо АБШ-да криопротекция - ёлгенде, санлары, не башлары, неда майлары 196 градуса суууклык бла бузланган 240 дан асламы адам барды. М.Джексонун мыясы да ол халда бузлаткандарына сёз жокду - аны жуукчуларыны телекерине керге, аны майсыз саны бла бирге асыралмай кылганды.

Тенгизин ары жанындагы кыраллада кеслерине неда жуукчуларына алай бла - жерде экинчи жашуу кыраарга юрөшкөнгө - бек кендөле, алай этниуну багыасы бек уллу эсе да, адамы битөулө 196 градуса дери бузлатууну багыасы 40 миң доллардан башлап 250 миң долларга дери жетеди, кыруу башын неда майсыз бузлатууну багыасы уа 80-120 миң долларды. Россейде адамын ол халда бузлатуу иги да учууду - 30 миң долларды, саныны бир кезинг бузлатууну багыасы уа

криобиологлары гипотезаны сануула бардырган эдиле итле эм гылуу чыккандыла бла. Алары 2.5-4-шар сагытаны температура нолдан эсе аз болган болумда, тозон айтканды, майыга кыан бармаганды эм ол ишлемген болумда тухкандыла.

Эритилгенден сора жаныуарла алгычына жашагандыла. Энди алай сынаулар америкалы болонцилада ауруп жаткан пациенти бла бардырадыла: адамын санын сагытка, сагыт бла жарырмага суутуп, болжалы халда «ёлтюрөдиле», аны болонцига жетдиргенин, кыаны кеп кетмесин деп.

Анга ушашлы бодалыла клиникада ишле жалган бууаз эттиуде: арта тишируулага салынырк эмбрионланы бир кесеклери жукьса азотда сакланадыла. Он эм жюз миңге бла саналган адамла бузлап турп эритилген ийчиклеккадан жарылыгандыла. Адамын санын кесеклерин да бузлатардыла, бир торлю сылтау бла жарамачы болгонланы алышындырырга жарларла деп.

Кылай адалманы бузлатардыла - суууларын, огысе ёлгененимми? «Адамланы бузлатарга да «арыны бла берин» - жашууну бла ёлюмнү - араларында болганды итинедиле. Юридически жаны бла алып кыраганды - ёлгенени. Адамы бир-бир саны неда саныны кесеге сау болганылыкка, клеткала ёлмөчкөликке, адамы чархында кытайрымаллык торленуиле болмаганылыкка, врачча уа майлы ёлгенди, алай эсе - адам да ёлгенди деп айтырыкында, деп ангылатардыла криобиолог. Криобиологлары айткандарына керге, «бузланган адамла биринчи-сини 2050 жылда тириликте мурад барды, ушайда, кертиси бла уа 2100 жылда тириликте корушкери болупа. Аны - ол тары магынасы болган ишини - ол кезиге дери жашагандыла керпюкюде.

Максим Володин.

«Аргументы и факты».

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДАКЦИОННИЙ АДРЕС: БЕШАЙЛАНЫ Мураддин (баш редактору оюнубарасы) КЫОНКАСЫЛАНЫ ХАСАН (баш редактору оюнубарасы) ТОКЫЛУЛАНЫ Борис (жуукчаны секретары) ТЕКУЛАНЫ Хауа (жамуат - политика бёлюмнү таматасы)

ТЕЛЕФОНИЛА: Редакторуи приёмышай - 42-63-01; Баш редакторуи оюнубарасы - 42-38-21; Жуукчаны секретары - 42-66-85; Секретары - 40-93-62; Корректорлары - 42-63-52. РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛУМЛЕРИ: Жамуат-политика жашуу - 42-67-68, 42-24-02; Културла - 42-75-82; Социалдык-экономика - 42-66-73, 40-59-18; Жашыкыла эм спорт - 40-39-93, 42-66-71; Письмола эм реклама - 42-37-94; Типография - 47-31-28; Сурут алачуу - 42-68-72; Бухгалтерия - 42-30-87; Операторлары - 40-28-49, 42-39-65.

Оюм

Жахилликке жол берирге жарамайгы

Шендо адамла алай бек сейирсимейдиле жаңгы космос кеме кёкте учурлугынына. Аны кый, кемеде кимле болгандарын билдирге да артык бек кызынамдыла. Шендо Жерни жалгын ступниктери планеталаны араларында жоозе бла учуп айлаңдыла. Ала бизге кон системаны юсюнден кеп сейирлик шарта билдиргенди турдыла.

Илму айтып болмазга айтыганды эсе да, кеп жаш адам кечени бла коню алышынуларын Кюн бизни планетабыны тегерегине айлангандан сонундыла. Бек сейири уа, кемеде кёккөс, бир - бирлени кыямы айлаңырга Кырккыу барды деп, болмачы халпарла жайганыларды.

Бый кырасанг, аны не айтыр керги барды дегерге да болуукду. Аны айтканды, бир талай жылдан бери шиколда астрономияны окутулганыны тюз тойюлду. Мен ол предметтен дөрсө берип турганма, сабийле алага бек койюп тынгылауу эдиле. Шиколда астрономияны жашууда, кимду магынасын бек иги билдирди.

Абадала да ол предметти кыачан да бек жараткандыла. Нек десегиз, адам баласы дуняига жаратылганы кек, жулдаула, Кюн, Ай бла бойдалыкка улуу магына бергенди, алада болуучу торленуиле эс бурганды. Аны алайлыгына кюн сагытала, таш калдарына, кыялада суратла да шагаттардыла.

Адам жоюучулукка атланган кезуилеринде жулдауларга кырап, аламы болушкуллары бла акашмай барганды, тенгизде, океанда жоозегинде, жаңгы жерле, континентте жол салгандыла. Бурун замандада Египетте, Кытайда, инкилени, ашкелени кыралларында астрономияга уллу эс бурулганды. Кёкге, жулдаула, Кюнне, Айга карап, адамла аптыганды хуа болуулары, таштагыда болуук торленуиле окуна билип тургандыла, аламы тутулукларыны осегергенди. Аны кый, жерге кыачан урукту себеге кереклисин айткандыла. Кырал башчыла астрономланы багылаңдыла, аламы билимлерин ишлеринде хайырланганды.

Россейини алып кырасак, бу илмуну Пётр I иги ангылагынды, аны ушанарына дайым эс бургандай турганды. Сёз ючюн, 1706 жылда Торг эм Швеция бла уруш эте туруп, 12-чи майда ай тутулугун алгандан билеп, аны халкыга не кыздар терк баша этилгенин билгенди. Нек десегиз, адамла аны алайлыгыны алгандан билсе, болмачы турмулга ийанын, кырккыу, элгенин, акылыларын тас этерик тойюлду, дегенди ол.

Астрономиядан халпары болган адам Жерге жукьса кылай торленуиле, зата болгандарын алгандан билгени. Аны, Кюннү тутулукларында, жулдаула сутканын ичинде жерин кылай алышкандарында ангылаулары болуукду. Сёз ючюн,

мен элде шиколда астрономияны окуткан заманда алгандан Кюн кыачан тутулугун, бизни республиканы кендеде Жерни жалгын ступниктери кыачан ушаркыларын тергеп, дөрсөткөндө айтуучу эдим.

Астрономланы айткандарына керге, 2014 жылда 14-чи майда Жер кырккыулу жулдууну (кометаны) жырөп өткөндү. Ол заманда кеп метеорологлар кырккыулу жулдууну айтып бергенди. Кометаны алай уун кырккыуунда болган ташла, бузла, жерге жууклашкан кезиуде атмосферамы кемиз кысылууну кетиралмай, койюп кылдыла. Ол заманда аламы жаркылары алага кырагандыла, аламы тамашага кылдырады. Ол заманда адамла кеслерине аптыш этиучюлө.

Жарысууга, астрономия «жарды молла» болгандан бир оюучуну хатасында шикол программалар кетиргенин. Бизни жаш тёлубоз алам бла байлалы илмуну билмейди. Кеп жашла, кылай кёкге кырап, Темир кылазак жулдууну, Жетегейлени, Иперлени, Боснасланы не хазна кёргозталсынла. Галлилей а кесини заманында аламы кыайсы жулдуу кылаиды болганын, аны барлык жулун шарт кёргозгогонди. Жахилликке жол берирге жарамайды, шиколга астрономия предметти кыраганды керекди.

Иван ПОЛИЩУК, Россейини жарыккадыруучу отленичи.

Карате Бу жолда да тырныуузчула - алда

Санкт-Петербургу шахарда аскер искусстволаны олимпиадасы бардырылганды. Анга кытайшырга дуняны бек кочло спортчулары келген эдиле. Ол эришулуге Эльбрус району Физкультура эм спорт комитетини олимпиада резервли сабагы жаш тёлү спорт шиколуну каратеден бёлюмюно

россейини эм халкыла аралы эришкенде жетишимди болдура келген келечилери да кытышкандыла. Бу жолда тырныууларга кеселерини усталкыларын кёргозгонди. Олимпиадада төртшөр тибешуилеринде да хорлап, Тебуланы Мырза-Бек (67 кг.) бла Рустан Наушев (87 кг.) биринчили

болгандыла. 75 килограммда эришкен Тебуланы Тау-Бег а, финалга чыгыуа ючюн сермешсе хорлатып, ючюнчю жерге чыгыганды.

ТАЛАЛАНЫ Анатолий.

СУРАТДА: (онг жаңында экинчи) Тебуланы Мырза-Бек.

Бу сейирди Арбазда - огьурсуз бёрю

Бёрю жыртык жаныуар болганын ким билмейди? Юй хайуанчалыга чабып, аз халекликми салгынды. Аны бек огурсуз жаныуарлардан билерине санайдыла.

Айлымы окуна айтканды ол кылга койрмейди деп. Ол жорукча болуп кылганды. Алай мардадан ичинде, шажырча тагылып, бёрю тура эди. Юйюно исси альпызда, биз да аны ызындан арга жанадык.

Жыртык жаныуар иссине кишин шыды. Аликте да ары дери керге турганы себеппи алай этди. Манга уа: «Бу жаңы келген ким болур», - дегенча торсел кырап турду. Нёрөвлөрм аны бла ойынганды этдиле. Быйла кыраганды, бир жууш затча кёр-

ршондо: «Алай кёрюнгениликте, бирде уруса, аркы жилигин кыраганды», - дейди Хусей. Быйла кылауур болган жерге хазна уручу кирме. Кирсе да - сокурланар.

ОСМАЛЛАНЫ Хыйса.

Солуу

Альпинист жай кезиге кеп кыламаганды

Минги тауну тийлерине жаз башы заманында келгени себеппи кыш турист сезон да бошалаңды. Азак-Кругозор, Кругозор-Мир тау-лыкы трассалла да жабылганды. Аны юсюнден бизге «Курорт» Жерге акционер обществоуну пресс-букасыбындан билдиргенди.

Алда жай альпинист сезон сакылады. Ол жай сайын июнь айны алпында ачылады. Альпинисте бююкюнде да келип тибегергенди. Озган ыйкында мында ская-рангинде бла ски-

альпинизмден 6-чы халкыла аралы фестиваль бардырылганды. Жыл сайын а Минги тауну тий-ресинде тири солурга Европада, Америкадан эм башха кырагылганды да мингле бла туристе келдиди.

Жаз кезиге «Курорт Эльбурсун» канат жоллары жалаңда барзак кон, солуу эм байрам конюде ишлейди.

КыСЫМЛАНЫ Аминат.

Газетини басмага КыМР-ин Басма эм адалымы коммуникацияны жана бла кыраак комитетини компьютер сулбасы хазыр эткенди. Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Налдик шикол, Ленин аты проспекти, 33. Газетини ислерине тапдыруу ючюн КыМР-ин почта сызымы федеральнай Управленикка жуулдыла. Телефонлары: 76-01-28, 76-01-10.

Номерге графикте керге 19 00 сагытка кыял салыңды. 20.00 сагытка кыял салыңды. ГАЗЕТНИ ИСМНИН ЧЫГАРГАНДА: Татпасканыланы Аминат-дежурный редактор; Кетениланы Зульфия - жууяны секретары оюнубарасы; Акупуланы Форуа (12-чи бөслө); Бийкекулааны Жангата (34-чи бөслө) - корректорлары. Тиражазы 2760 экз. Заказ № 925.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗАТЕ-РЫНИ АДРЕСИ: 360000, Налдик шикол, Ленин аты проспекти, 5. Редакторуи почта: elbor_50@mail.ru